

אלא הקושיא היא על דברי אביי שלשכת פרדהרין חייבת במזוזה באותם שבעה ימים לדברי הכל משום שדרים בה, שמברייטא זו נראה שיש חולקים על כך, שכיון שפטרו סוכה ממזוזה אפילו בשבעת ימי החג, מסתבר שפטרו גם את הלשכה (ריטב"א לעיל ע"א, בדעת רש"י). וראה בתוס' ישנים מה שביאר לפי גירסת תוס' ד"ה רבנן – השני.

רבי יהודה לטעמיה דאמר סוכה דירת קבע בעינן – שדרש מהפסוק (דברים טז, יג) 'חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים', שצריך לעשות סוכה הראויה להתקיים לכל הפחות שבעה ימים שהיא סוכת קבע, וכמו כן דעתו שצריך לקבוע מזוזה בסוכה משום שהיא נחשבת כבית, וחכמים דרשו מהפסוק שצריך לעשות סוכה שתהיה ראויה לשבעה ימים בלבד שהיא סוכת ארעי, ולשיטתם סוכה פטורה ממזוזה (ע"פ רש"י סוכה ז, ב, רמב"ן במלחמת ה' שם א, ב מדפי הר"ף, ופני יהושע סוכה ז, ב). ויש שפירשו, שדעת רבי יהודה שאף דירת עראי כשרה לסוכה, אך מאחר שדירת קבע כשרה לסוכה, נחשבת כל סוכה דירת קבע, והיא חייבת במזוזה (תוס' רא"ש סוכה שם). ■ להלכה, סוכה פטורה ממזוזה אפילו בחג כי היא נחשבת דירת עראי [כרבנן] (שו"ע י"ד רפז, א). ואף חדר שמשתמש בו בכל השנה ומסיר גגו לסוכות, פטור ממזוזה (משנ"ב תרכו, כא, וראה משנ"ב מהדו' דרשו שם).

רבנן סכרי דירה בעל קרחה שמה דירה, ורבי יהודה סכר דירה בעל קרחה לא שמה דירה – רבנן סוכרים שלשכת פרהרין חייבת במזוזה משום שהיא נחשבת כדירת קבע אף שהכהן גר בה בעל כרחו, ואמר רבי יהודה שבודאי אינה חייבת מטעם זה, שהרי לפי זה יש להקשות מדוע לא קבעו מזוזה בלשכות שדרו בהם השומרים בעל כרחם, אלא היא חייבת משום גזירה שלא יאמרו שהיא כבית האסורים, אבל רבנן סוכרים ששאר הלשכות פטורות ממזוזה כי דרים בהם רק בלילות, ואינם נחשבים דירת קבע (מאיירי יא, ב).

ומדרבנן הוא דתקיני לה שלא יאמרו כהן גדול חבוש בבית האסורין, אבל סוכה חייבת במזוזה לדעת רבי יהודה, ואינה נחשבת כדירה בעל כרחא אף שיש חיוב לדור בה, משום שאפשר לצאת מהסוכה ולהיכנס לבית (תוס' ישנים). ויש שפירשו, דהיינו משום שאדם דר בה עם אשתו ובני ביתו (ריטב"א ותוס' רא"ש). ■ להלכה, בית האסורים יש אומרים שהוא חייב במזוזה, כי דירה בעל כרחא נחשבת דירה (שער אפרים סי' פג, ערוך השולחן י"ד רפז, ד), יש אומרים שהוא פטור, כי אינו דירה של כבוד (בית הלל שם, ב), ויש פוטרים מטעם אחר, שאינו עשוי לדירת קבע (ברכי יוסף שם, א).

דילקא אתי לאפרושי מן החיוב על הפטור, ואף שבאופן זה שמפרישים תרומה מתבואה שנכנסה לבית על תבואה שנכנסה לסוכה, ההפרשה חלה, זה מטעם שהתבואה שבסוכה עתידה להתחייב בתרומות ומעשרות כשתכנס לבית, והכוונה כאן שיפריש מהחיוב על הפטור, על אופן שהכניסו תבואה שאינה מוכנה לאכילה לסוכה ולאחר שהיתה מוכנה הכניסוה לבית, שהיא חייבת מדאורייתא משום שהסוכה אינה נחשבת בית לפטור אותה, והפרישו ממנה תרומה על תבואה שנכנסה לבית קודם שהיתה מוכנה לאכילה, שהיא פטורה מתרומות ומעשרות מדאורייתא לעולם (ע"פ תוס' ד"ה דילמא, תוס' ישנים, ותוס' רא"ש).

רבנן סכרי גזרינן שאר ימות השנה אטו שבעה ורבי יהודה סכר לא גזרינן – לדברי הכל הלשכה חייבת במזוזה מדאורייתא בשבעת הימים שהכהן דר בה, וחכמים תיקנו לקבוע בה מזוזה בכל השנה, ונחלקו בטעם התקנה, לדברי רבנן תיקנו כן מחשש שיאמרו שהיא פטורה ממזוזה בשבעת הימים שהכהן דר בה, אולם רבי יהודה סובר שלא תיקנו מטעם זה, שהרי אם אכן היו חוששים לכך, היה עליהם לגזור גם על שאר הלשכות שדרים בהם בחלק מהזמן, אלא הטעם שגזרו הוא מחשש שיאמרו שאין בה מזוזה כי היא דומה לבית האסורים (רש"י ותוס' ד"ה רבנן). ונקט לשון 'אלא לשכת פרהרין גזירה היתה', אף שלא נחלק על רבנן שהיא חייבת משום גזירה, כי לדברי רבנן הגזירה הוא לחייב את כל הדר בה אפילו שלא בקביעות בשאר ימות השנה, כדי שלא יאמרו שהיא פטורה ממזוזה אף בימים שהכהן דר בה שאז חייבה מהתורה, ואמנם אין חיוב לקבוע בה מזוזה בכל ימות השנה אלא רק בימים שדרים בה, אולם לדעת רבי יהודה שיש גזירה מיוחדת על הלשכה שתתחייב במזוזה בלא קשר למה שדרים בה, יש לקבוע בה מזוזה בכל ימות השנה (חי' רבי אריה לייב א, יח, וראה תוס' ד"ה רבנן – השני, שהביא גירסא אחרת, ופירש לפי זה בדרך אחרת את כל דברי הגמ').

והא סוכת החג כהן קתני בברייתא שהיא פטורה ממזוזה לרבנן אף שדרים בה באותם הימים, ואם כן לא מסתבר לפרש כאביי שהחמירו כל כך בדין לשכת פרהרין שהיא חייבת במזוזה בכל השנה, שלפי זה היה עליהם לחייב בסוכת החג כמו שגזרו בלשכה בכל השנה. אבל לפי מה שסברנו בתחילה שהלשכה חייבת במזוזה לדעתם רק בשבעת הימים שדרים בה, אפשר לומר שסוכה פטורה ממזוזה לשיטתם לגמרי אפילו מדרבנן, כי מצוי שאדם יוצא ממנה כשהוא מצטער (ע"פ תוס' ד"ה רבנן – השני, בדעת רש"י, ומאיירי להלן יא, ב). ויש שכתבו, שאין להקשות מדברי רבנן שבברייתא לדברי רבנן כאן, כי יתכן שאלו חכמים אחרים,